

Наставно-уметничко-научном већу Факултета музичке уметности
Краља Милана 50
Београд

Сенату Универзитета уметности у Београду
Косанчићев венац 29

**Извештај Комисије за оцену и одбрану докторске дисертације
МАРИЈЕ МАГЛОВ**

***МЕДИЈСКИ ОБРТ У МУЗИЦИ: ПРОДУКЦИЈА И РЕЦЕПЦИЈА МУЗИКЕ У
КОНТЕКСТУ МЕДИЈСКЕ КУЛТУРЕ У 20. ВЕКУ***

Уводно образложење

(хронологија докторске дисертације)

МАРИЈА МАГЛОВ пријавила је тему докторске дисертације 29. септембра 2016. године под називом ***МЕДИЈСКИ ОБРТ У МУЗИЦИ: ПРОДУКЦИЈА И РЕЦЕПЦИЈА МУЗИКЕ У КОНТЕКСТУ МЕДИЈСКЕ КУЛТУРЕ У 20. ВЕКУ.***

На основу предлога Катедре за музикологију Наставно-уметничко-научно веће Факултета, на седници од 2. новембра 2016. године донело је Одлуку о именовању Комисије за оцену испуњености услова за стицање доктората и научне заснованости теме докторске дисертације **МАРИЈЕ МАГЛОВ**, у саставу: др ВЕСНА МИКИЋ, редовни професор, др ТИЈАНА ПОПОВИЋ МЛАЂЕНОВИЋ, редовни професор, др МИРЈАНА ВЕСЕЛИНОВИЋ-ХОФМАН, редовни професор у пензији.

Веће Факултета, на седници одржаној 8. фебруара 2017. године, утврдило је предлог одлуке о усвајању позитивног Извештаја Комисије за оцену испуњености услова за стицање доктората и научне заснованости теме докторске дисертације и одобравању теме докторске дисертације **МАРИЈЕ МАГЛОВ** под називом ***МЕДИЈСКИ ОБРТ У МУЗИЦИ: ПРОДУКЦИЈА И РЕЦЕПЦИЈА МУЗИКЕ У КОНТЕКСТУ МЕДИЈСКЕ КУЛТУРЕ У 20. ВЕКУ.***

На седници Сената Универзитета уметности од 23. фебруара 2017. године, донета је одлука о **одобравању рада на изради докторске дисертације. За ментора на изради докторске дисертације именована је др ВЕСНА МИКИЋ, редовни професор ФМУ.**

На основу молбе студенткиње и предлога Катедре за музикологију, Веће Факултета је на седници од 15. јануара 2020. године утврдило предлог одлуке о именовану др **Биљане Лековић, доцента, за ментора на изради докторске дисертације МАРИЈЕ МАГЛОВ под називом МЕДИЈСКИ ОБРТ У МУЗИЦИ: ПРОДУКЦИЈА И РЕЦЕПЦИЈА МУЗИКЕ У КОНТЕКСТУ МЕДИЈСКЕ КУЛТУРЕ У 20. ВЕКУ.**

На седници Сената Универзитета уметности од 30. јануара 2020. године, донета је одлука о именовану др **Биљане Лековић, доцента, за ментора на изради докторске дисертације МАРИЈЕ МАГЛОВ под називом МЕДИЈСКИ ОБРТ У МУЗИЦИ: ПРОДУКЦИЈА И РЕЦЕПЦИЈА МУЗИКЕ У КОНТЕКСТУ МЕДИЈСКЕ КУЛТУРЕ У 20. ВЕКУ.**

На основу обавештења ментора и предлога Катедре за музикологију, Веће Факултета на седници одржаној 1. јула 2022. године донело је одлуку о именовану Комисије за оцену и одбрану докторске дисертације **МАРИЈЕ МАГЛОВ под називом МЕДИЈСКИ ОБРТ У МУЗИЦИ: ПРОДУКЦИЈА И РЕЦЕПЦИЈА МУЗИКЕ У КОНТЕКСТУ МЕДИЈСКЕ КУЛТУРЕ У 20. ВЕКУ**, у саставу:

1. др **Марија Масникоса**, редовни професор, Катедра за музикологију, Факултет музичке уметности, Универзитет уметности у Београду, председник Комисије;
2. др **Ивана Миладиновић Прица**, доцент, Катедра за музикологију, Факултет музичке уметности, Универзитет уметности у Београду;
3. др **Биљана Лековић**, доцент, Катедра за музикологију, Факултет музичке уметности, Универзитет уметности у Београду, ментор;
4. др **Марија Тирић**, ванредни професор, Филолошко-уметнички факултет, Универзитет у Крагујевцу;
5. др **Биљана Милановић**, научни сарадник, Музиколошки институт САНУ.

Поред **Уводног образложења**, Извештај Комисије садржи: **Биографију и Библиографију кандидаткиње, Анализу докторске дисертације, Критички осврт на дисертацију и њене доприносе и Завршну оцену.**

Биографски подаци о кандидаткињи

Марија Маглов (1989, Београд) завршила је основне студије музикологије на Академији уметности у Новом Саду 2012. године, а мастер студије музикологије на Факултету музичке уметности у Београду, 2013. године. Мастер рад *Озбиљна музика на плочама у издању ППП-РТБ/ППП-РТС-а (1968–1994)*, писан под менторством проф. др Весне Микић, објављен је у прерађеној и проширеној верзији 2016. године (*The Best of: уметничка музика у ППП-у*, Београд: Факултет за медије и комуникације). Докторске студије уписала је на Катедри за музикологију Факултета музичке уметности у Београду 2013. године. Усавршавала се на Високој школи за музику, театар и медије (Hochschule für Musik, Theater und Medien) у Хановеру, Немачка, као добитница DAAD стипендије за кратке истраживачке боравке (2018). Освојила је Награде Новосадског универзитета за постигнут успех у студирању (2010, 2011. и 2012) и за постигнут успех на завршеним студијама (2013). Добитница је Стипендије за студијска путовања Фондације *Exit* за боравак на Фестивалу младих уметника (Бајројт, 2010). Била је стипендисткиња „Фонда за младе таленте – Доситеја” (2011–13) и стипендисткиња Министарства просвете, науке и технолошког развоја (2014).

Запослена је као истраживач-сарадник Музиколошког института САНУ (2018–). Током 2014. године била је сарадница у настави на Катедри за музикологију Факултета музичке уметности. Од 2014. до 2016. године била је ангажована као асистент у области Теорија уметности и медија и као координаторка Департмана за хуманистику и теорију уметности и медија на Факултету за медије и комуникације у Београду. Одржала је гостујуће предавање на Одсеку за музикологију Музичке академије у Загребу, Универзитета у Загребу, у оквиру курса *Популарна гласба 1*, на позив др Јелке Вукобратовић (2022). Укључена је у научне пројекте Музиколошког института САНУ “Applied Musicology and Ethnomusicology in Serbia: Making a Difference in Contemporary Society” (Фонд за Науку Републике Србије, позив „Идеје”, 2022–) и “Beyond Quantum Music” (Креативна Европа ЕУ, 2018–). Била је сарадница на пројектима: „Идентитети српске музике од локалних до глобалних оквира: традиције, промене, изазови” (Министарство просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије, 2018–2019),

„Музичке сцене у Србији – фестивали као вид популарних музичких пракси”, Центар за истраживање популарне музике, Београд (СОКОЈ, 2016), „Идентитети српске музике у светском културном контексту”, при Факултету музичке уметности у Београду, у оквиру стипендије Министарства просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије за студенте докторских студија (2014); „Музичке сцене у Србији – популарне музичке праксе”, Центар за истраживање популарне музике, Београд (Министарство културе и информисања Републике Србије и СОКОЈ, 2014).

Сарадница је Центра за истраживање популарне музике (Београд) од 2014. године и секретар часописа *AM Journal of Art and Media Studies* од 2015. године. Била је коселекторка звучног издања *Клавирско небо #2: Нова клавирска музика композитора из Србије (Поп Депресија и Кишобран*, Београд, 2019), као и ауторка текстова за Билтен фестивала НОМУС (2010–2012, 2018). Сарадница је научно-популарног часописа *Елементи* Центра за промоцију науке (Београд) од 2020. године. Чланица је Музиколошког друштва Србије (2018–), Удружења композитора Србије – Секције музичких писаца (2021–), DAAD Алумни клуба Универзитета у Београду (2018–) и Међународног удружења за истраживање музичке индустрије (*International Music Business Research Association*, 2017–).

Објавила је низ чланака у научним часописима, зборницима и монографијама, излагала радове на домаћим и међународним научним конференцијама, учествовала на презентацијама, трибинама и радионицама. Бави се интердисциплинарним музиколошким истраживањима музике и медија, музичких пракси 20. и 21. века, радиофоније, музичке индустрије и медијских институција.

Библиографија кандидаткиње

Монографија:

1. *The Best of: umetnička muzika u PGP-u*, Fakultet za medije i komunikacije, Beograd, 2016. ISBN 978-86-87107-68-7

Рецензије у научним часописима:

* Bojana Radovanović, Marija Maglov, *The Best of: umetnička muzika u PGP-u* [*The Best of: Art Music in PGP*], Belgrade: Faculty of Media and Communications, 2016. 132 pp, ISBN 978-86-87107-68-7 (FMK), *AM: Journal of Art and Media Studies*, No. 13, September 2017, 185–187, ISSN 2217-9666, ISSN-online 2406-1654

**Aleksandra Gartnar, Maglov, Marija. *The Best of: umetnička muzika u PGP-u*. Beograd: Fakultet za medije i komunikacije [*The Best of: Art Music in PGP*. Belgrade: Faculty of Media and Communications], 2016. ISBN 978-86-87107-68-7. 132 pages. *New Sound: International Journal of Music*, Belgrade, No. 50 II/2017, 325–326. ISSN 0354-818X

Радови у тематским монографијама и зборницима:

1. “Radio Art in Musicology: Challenges and Methodologies”. Bojana Radovanović *et al.* (eds.). *Shaping the Present through the Future: Musicology, Ethnomusicology and Contemporaneity*, Institute of Musicology SASA, Belgrade, 111–124. ISBN 978-86-80639-56-7. Cobiss ID: 49339401.
2. “Musicology in the Context of Media – Media in the Context of Musicology”. Tijana Popović Mladjenović, Ana Stefanović, Radoš Mitrović, Vesna Mikić (eds), *Contextuality of Musicology: What, How, Why and Because*, Faculty of Music, Belgrade, 2020. 279–292. ISBN 978-81340-25-7
3. “Beyond the Crisis of Avant-garde in Music: Potentials of Wolfgang Welsch’s Concept of Transculturality in Musicological Studies”, u: Žarko Cvejić, Andrija Filipović and Ana Petrov (eds.), *The Crisis in the Humanities: Transdisciplinary Solutions*, Cambridge Scholars Publishing, Cambridge, 2016, pp. 102–109, ISBN-13: 978-1-4438-9782-2, ISBN-10: 1-4438-9782-5
4. “Transition in PGP-RTB/PGP-RTS reflected in the classical music editions”, u: Mirjana Veselinović-Hofman, Vesna Mikić, Tijana Popović Mladjenović, Ivana Perković (eds.), *Music: Transitions/Continuities*, Faculty of Music, Belgrade, 2016, 307–314. ISBN 978-86-88619-73-8
5. „Популаризација озбиљне музике на програмима Радио Београда и у издаваштву ПГП РТС-а”, у: Ивана Медић (ур.), *Радио и српска музика*, Београд, Музиколошки институт САНУ, 2015, 278–303, ISBN 978-86-80639-24-6
6. „Транскултурални карактер европске музичке авангарде”, у: Марија Масникоса (ур.), *Музички идентитети и европска перспектива: интердисциплинарни приступ*, Факултет музичке уметности, Београд, 2016, 9–23, ISBN 978-86-88619-80-6
7. „Опера *Симонида* Станојла Рајичића као синтеза ауторових композиционих стремљења”, у: Марија Масникоса (ур.), *Музички идентитети и европска перспектива: интердисциплинарни приступ*, Факултет музичке уметности, Београд, 2016, 117–130, ISBN 978-86-88619-80-6
8. “Jacques Attali’s Concept of the Political Economy of Music in the Context of the Recording Industry in Former Yugoslavia” u: Miško Šuvaković, Žarko Cvejić and Andrija Filipović (eds), *European Theories in Former Yugoslavia*, Cambridge Scholars

Publishing, Cambridge, 2015, 73–78 ISBN (10): 1-4438-7720-4 ISBN (13): 978-1-4438-7720-6

9. „Izdanja ozbiljne muzike u PGP-RTB/PGP-RTS-u: Licencna izdanja”, у: Dragan Žunić i Miomira M. Đurđanović (eds), *Balkan Art Forum, Prvi nacionalni naučni skup sa međunarodnim učešćem Umetnost i kultura danas*, Fakultet umetnosti, Univerzitet u Nišu, 2014, 311–319, ISBN 978-86-85239-15-1

Радови у научним часописима:

1. „Aspekti interakcije između radija i diskografske industrije: primer *His Master's Voice* koncerata na programu Radio Beograda”, *Muzikologija/Musicology* 32, I/2022. 83–108. ISSN 1450-1984 (print); 2406-0976 (online).
2. (Biljana Milanović i Marija Maglov). “Mokranjac on repeat: reaffirming musical canon through sound recordings (PGP-RTB/RTS discography)”. *Musicology* 27, II/2019. 221–250. ISSN 1450-1984 (print); 2406-0976 (online).
3. „Збирка фотографија у Архиву Музиколошког института САНУ”, *Зборник Матице српске за сценске уметности и музику*, бр. 60/2019, стр. 157–170, ISSN 0352-9738
4. „Глен Гулд, медијска технологија, музикологија”, *Зборник Матице српске за сценске уметности и музику*, бр. 57/2017, стр. 181–192, ISSN 0352-9738
5. “Past Music, Future Music: Technology and Music Institutions in the 20th Century”, *New Sound: International Journal of Music*, No. 48 II/2016, 53–64, ISSN 0354-818X
6. “Musical Genre as an Indicator of the Unity in Diversity Concept: Case Study of the ESC’s Winning Song *Hard Rock Hallelujah*”, *AM: Journal of Art and Media Studies*, No. 10, October 2016, 59–65, ISSN 2217-9666, ISSN-online 2406-1654
7. „Време врееее врееееее: сагледавање проблема времена у музици на примеру поезике Властимира Трајковића и естетике Томаса Клифтона”, *Зборник Матице српске за сценске уметности и музику*, бр. 54/2016, стр. 81–89, ISSN 0352-9738

*Објављено у преводу на енглески језик: “Time Tiiime Tiiiiime: Considering the Problem of Musical Time on the Example of Vlastimir Trajković’s Poetics and Thomas Clifton’s Aesthetics”. *Synaxa: Matica Srpska International Journal for Social Sciences, Arts and Culture*. 2–3 (1–2/2018). 135–142. ISSN 2619-9998. (COBISS.SR-ID 322560775)

8. “The Vienna New Year’s Concert as a Media Phenomenon”, *New Sound: International Journal of Music*, No. 41 I/2013, 139–149, ISSN 0354-818X
9. „Simfonijska svita Šeherezada Nikolaja Rimskog-Korsakova i orijentalni diskurs” у: Весна Крчмар (ур), *Зборник радова Академије уметности*, 1, Универзитет у Новом Саду, Академија уметности, Нови Сад, 2013, 101–110, ISSN 2334-8666

Објављени интервјуи:

1. "Dream Master: Conversation with Vladan Radovanović", *INSAM Journal of Contemporary Music, Art and Technology*, No. 5, II/2020, Sarajevo, December 2020, 9–18. ISSN 2637-1898.
2. "Human vs. Machine is a false dichotomy: Interview with Dr. Kelly Snook", in: *INSAM. Journal of Contemporary Music, Art and Technology*, No. 4, I/2020, Sarajevo, July 2020, 17–22. ISSN 2637-1898

* Објављено у преводу на српски језик: „Човек против машине' је лажна дихотомија”, *Елементи: часопис за промоцију науке* бр. 23, зима 2020/21, 82–86. ISSN 2406-3002

3. "The most important role performer can take on is to promote new music: Interview with Nataša Penezić", in: *INSAM. Journal of Contemporary Music, Art and Technology*, No. 1, I/2018, Sarajevo, December 2018, 23–27. ISSN 2637-1898

Рецензије:

1. Рецензија књиге: „Војана Radovanović, Eksperimentalni glas: Savremena teorija i praksa, Beograd: Orion Art, 2018.” *New Sound: International Journal of Music*, Belgrade, No. 54 II/2019. ISSN 0354-818X
2. "Unchaining the Digital Music Business? 8th Vienna Music Business Research Days (September 12 to 14 2017)", *New Sound: International Journal of Music*, Belgrade, No. 50 II/2017, 326–329. ISSN 0354-818X
3. Рецензија ЦД издања: „Клавирски трио у српској музици: *Ватрења*, Удружење композитора Србије [Serbian Music for Piano Trio: *Fieriness*. Composer Association of Serbia, 2015]", *New Sound: International Journal of Music*, Belgrade, No. 49 I/2017, pp. 170–172. ISSN 0354-818X
4. Рецензија књиге: Peter Tschmuck, *The Economics of Music*, Newcastle upon Tyne: Agenda Publishing, 2017, 224 pp., ISBN 978-1-911116-07-3 (hbk), *AM: Journal of Art and Media Studies*, No. 15, April 2018, 215–217, ISSN 2217-9666, ISSN-online 2406-1654
5. Рецензија књиге: Sanela Nikolić, *Avangardna umetnost kao teorijska praksa: Black Mountain College, Darmštatski internacionalni letnji kursevi za Novu muziku i Tel Quel [Avant-garde art as theoretical practice: Black Mountain College, Darmstadt International Summer Courses for New music and Tel Quel]* Belgrade: Faculty of Music, 2015. (Monographic Series, Tempus Project InMusWB, VIII), 337 p., ISBN 978-86-88619-60-8. *New Sound: International Journal of Music*, Belgrade, No. 47 I/2016, 131–134. ISSN 0354-818X
6. Рецензија књиге: Marko Đorđević, *Institucionalna kritika i problem subjektivizacije u savremenoj umetnosti [Institutional Critique and the Problem of Subjectivization in the Contemporary Arts]*, Belgrade, Faculty of Media and Communications–Orion_Art, 2015, *AM: Journal of Art and Media Studies*, No. 9, April 2016, 159–161, ISSN 2217-9666, ISSN-online 2406-1654

Излагања на научним конференцијама:

1. "Radio Art in Musicology: Challenges and Methodologies". Marija Golubović, Monika Novaković, Miloš Marinković (eds), Book of abstracts: *International conference Young musicology Belgrade 2020: Shaping the Present by the Future: Ethno/musicology and Contemporaneity*. Institute of Musicology SASA, Belgrade, 24–26 September 2020. 58–59. ISBN 978-86-80639-55-0
2. "Festivals with conferences and experience-driven culture as 'consequences' of digital environment". Tatjana Nikolić (ed), Book of abstracts. *International conference New Horizons: Culture, Arts and Media in the Digital Environment*. Faculty of Dramatic Arts, Institute for Theatre, Film, Radio and Television, Belgrade, September 11–14, 2019. 96–97. ISBN 978-86-82101-81-9
3. „О чему говоримо када говоримо о медију/медијима у музикологији?”. Форум Музиколошког института САНУ, Циклус Млади истраживачи, Београд, Српска академија наука и уметности, 17. септембар 2018. Ивана Медић, Катарина Томашевић, Милош Маринковић (ур.) *Звук и реч: 70 година Музиколошког института САНУ. Програм прославе*. Музиколошки институт САНУ, Београд, 2018. 15. ISBN 978-86-80639-42-0
4. "Musicology in the context of media – media in the context of musicology". Ivana Miladinović Prica, Radoš Mitrović, Stefan Cvetković (eds), Book of abstracts. *Contextuality of Musicology – What, How, Why and Because*. XIV. International Conference of the Department of Musicology. Faculty of Music, University of Arts, Belgrade, October 24–27, 2018. 49–50. ISBN 978-86-81340-03-5
5. "Beyond the Crisis of Avant-garde in Music: Potentials of Welsch's Concept of Transculturality in Musicological Studies“, Ana Petrov, Dragana Stojanović (eds.) Book of abstracts, *Beyond the Crisis in the Humanities: Transdisciplinary Transformations of Contemporary Discourses on Art and Culture*, Faculty of Media and Communications, Belgrade, 24–25 April, 2015, 31–32, ISBN 978-86-97107-30-4
6. "Transition in music industry: Editions of classical music in PGP-RTS", *Musical Practices – Continuities and Transitions*, The Twelfth International Conference of the Department of Musicology, Faculty of Music, University of Arts in Belgrade 23–26 April 2014, ISBN 978-86-88619-48-6
7. "Eurovision Song Contest: between trends and tradition", part of Poster Session by young researchers (Ana Đorđević, Marija Maglov, Bojana Radovanović, Adriana Sabo, Michael Eder, Julijan Golavšek, Sophia Leithold, Alena Leitner, Julia Mair, Thomas Wozonig), *Musical Diversity and Cultural Identities in the History of Eurovision Song Contest*, International conference, Institut für Musikwissenschaft der Karl-Franzens-Universität Graz, 19–20. Juni 2015.

Форуми, трибине, округли столови, јавна предавања:

2019

- Галерија СКЦ на Новом Београду, 04.03.2019. Предавање: *Музичке конференције као кључна места развоја музичке индустрије и музичке сцене*, организатор: Бојана Покрајац.
- Контакт конференција, Контакт про, Marsh open space, 22.03.2019. Презентација: *Is future of the music scene in festivals with conferences?*

- Refugee Aid Miksalište, 26.03.2019. *Да ли су избеглице прошла прича? Учешће у разговору.*
- Ректорат Универзитета у Београду, сала 16, 24.05.2019. Презентација DAAD истраживања: *Changing music scenes of cities: festivals with conferences as structural innovations for music scenes and industries.* Организација: ДАКУБ.
- Задужбина Илије М. Коларца, Мала сала. 27.05.2019. „Развој публике класичне музике: вратимо класичну музику у жижу интересовања”. Панел: „Размена и сарадња”. Презентација: *Why and how is academic research important for audience development?* Модератор: Ђурђа Папазоглу. Организатори: Орфеус – агенција за пројекте у области културе из Шведске, Задужбина Илије М. Коларца из Београда.
- Indirekt Showcase festival. Београдски маркет. 04.10.2019. Презентација истраживања: *It's all about networking!*
- Indirekt Showcase festival. Београдски маркет. 04.10.2019. Модерација интервјуа са Детлефом Швартеом (Reeperbahn festival, Hamburg)
- Indirekt Showcase festival. Београдски маркет. 04.10.2019. Модерација панела: *Challenges Entering Foreign Markets.*
- Дом омладине Београда. 26.11.2019. *Пјер Булез: композитор и технологија, Трибина у оквиру циклуса „Ангажована лектира”.* Учеснице: Јелена Јанковић-Бегуш, Маја Боснић, Марија Маглов. Организатор и модератор: Петар Протић.

2018

- Центар за промоцију науке, 25.06.2018. Презентације DAAD стипендиста: Марија Маглов: *The Role of Showcase Festivals and Music Conferences in Development of City's Music Scene: Comparing music scenes of Belgrade and of UNESCO Cities of Music Hannover and Mannheim.* Организација: ДАКУБ.
- Семинар Деска Креативна Европа Србија у Тршићу, 02.08.2018. Презентација пројекта *Beyond Quantum Music*, др Ивана Медић и мср Марија Маглов.
- Форум Музиколошког института САНУ, Циклус Млади истраживачи, 17.09.2018. *О чему говоримо када говоримо о медију/медијима у музикологији?*, модератор: др Ивана Медић
- PhD Workshop, Univ. – Prof. Dr. Carsten Winter, Medien und Musikmanagement. Senatsaal der Hochschule für Musik, Theater und Medien, Hannover, 05–06.10.2018. *Researching Music Cities.*

2017

- Галерија СКЦ на Новом Београду, 26.01.2017. Предавање: *The Best of: umetnička muzika и PGP-и*, организатор: Бојана Покрајац.
- Mikser House, Refugee Aid Miksalište, 06.03.2017. Концерт и разговор *Класична музика у измештању: Прокофјев, Шостакович и Шнитке за избеглице*, учесници: Коста Јакић, Catho Veltjen, Ивана Момчиловић, Марија Маглов.
- Галерија СКЦ на Новом Београду, 08.06.2017. Панел дискусија: *Музичке сцене у Србији: место домаћих извођача на фестивалима*, учеснице: Бојана Радовановић, Ана Ђорђевић, Катарина Лазаревић, Марија Маглов, организатор: Бојана Покрајац.
- Universität für Musik und darstellende Kunst, Wien. 12.09.2017. 8th Young Scholars' Workshop, Vienna Music Business Research Days. *Strategies of Popularization of Classical Music and the Role of Brands.*

2016

- Форум Музиколошког института САНУ, 05.12.2016. Ефекти „медијског обрта“ у музици: мапирање појмова, модератор: др Срђан Атанасовски.

2015

- Галерија СКЦ на Новом Београду, 20.05.2015. Предавање: *Музичке сцене у Србији: Крушевачка и инђијска сцена*. Учесници: Никола Пејчиновић, Марија Маглов. Организатор: Бојана Покрајац.
- Кућа културе ФМК, 21.05.2015, „Тело као агенс дискурзивног (кон)текста у подручју уметности“, (Серија предавања *Трансдисциплинарност у савременој теорији и уметности*), др Драгана Стојановић, мср Марија Маглов и мср Марија Милановић

2013

- Велика сала Студентског културног центра, Београд. 09.05.2013. Фестум: трибина студената музикологије и етномузикологије. Презентација рада *Бечки новогодишњи концерт као медијски феномен*. Модератор: Никола Радека.
- Мултимедијална сала Академије уметности, Нови Сад. Форум студената музикологије АУНС. 21.09.2013. Презентација рада: *Озбиљна музика на плочама у издању ППП-РТБ/ППП-РТС-а (1968–1994)*.

Анализа докторске дисертације

Технички подаци: Докторска дисертација МАРИЈЕ МАГЛОВ (касније и кандидаткиња, ауторка), под насловом *МЕДИЈСКИ ОБРТ У МУЗИЦИ: ПРОДУКЦИЈА И РЕЦЕПЦИЈА МУЗИКЕ У КОНТЕКСТУ МЕДИЈСКЕ КУЛТУРЕ У 20. ВЕКУ*, обухвата 351 страницу. Насловне стране (на српском и на енглеском језику), *Изјава захвалности*, *Сажетак* на српском и енглеском језику и *Садржај* су сегменти обележени римском нумерацијом (од i-xi) и не улазе у укупан број наведених страница. Дисертација је писана фонтом *Times New Roman*, величине слова 12, у прореду 1,5. Садржи 19 илустрација (16 црно-белих и 3 у боји) и три табеле које се налазе у *Прилогу* (стр. 329–351). Коришћена литература (списак приложен на странама од 305. до 326) садржи 325 јединица на српском, хрватском, енглеском, немачком и француском језику. Списку литературе претходи и попис архива и приватних колекција у којима се налази коришћена архивска грађа, а следе га: списак необјављених интервјуа које је ауторка водила са неким од кључних актера локалне уметничке/радиофонске сцене; попис коришћених електронских база података и радијских и телевизијских емисија (стр. 327–328). Укупан број подножних напомена је

452, а за референце коришћен је Чикаго модел. На страни 352 приложена је кратка *Биографија* кандидаткиње, после чега следи: *Изјава о ауторству*, *Изјава о истоветности штампане и електронске верзије докторског рада* и *Изјава о коришћењу*.

Основни текст докторске дисертације чине: 1. **Увод** (стр. 1–46), шест поглавља: 2. **Медијски обрт: почети од посредовања** (стр. 47–76), 3. **Медији и мишљење о музици: разумевање појма и (интер)дисциплинарног контекста** (стр. 77–100), 4. **Преглед одабраних технолошких догађаја у друштвеној историји медија** (стр. 101–129), 5. **Почети дискографске индустрије и почети експеримената у медијској екологији: светски и домаћи контекст** (стр. 130–185), 6. **‘Класика’ у Едисоновом универзуму** (стр. 186–222), 7. **У трагању за музиком/уметношћу радија** (стр. 223–298) и 8. **Закључак** (стр. 299–304). Према садржини и распореду поглавља и потпоглавља, рад је могуће поделити у два дела: први би чинио сегмент до петог поглавља, будући да је посвећен теоријској експликацији кључних појмова за ову дисертацију, односно историјском прегледу технолошко-медијских појава које су условиле и припремиле медијски обрт (обрте) и његове (њихове) ефекте. У другом делу дисертације, почевши од петог поглавља, Марија Маглов ће се посветити анализи конкретних примера, фокусирајући се најпре на дискографију и радиофонију, нарочито у локалном контексту, односно на функционализацију општег наратива о медијском обрту на микроплану.

УВОД је сачињен из пет целина, тј. потпоглавља у којима кандидаткиња настоји да издвоји, систематизује и образложи најбитнија проблемска места дисертације: од предмета и методологије истраживања (стр. 1–8), полазних хипотеза (стр. 9–10), преко концептуалних и хронолошких координата у вези са темом рада (стр. 11–24), дефинисања студија случаја и структуре дисертације (стр. 25–34), до анализе постојеће литературе о медијској култури и музици у том контексту, те потенцијала музиколошког приступа (стр. 35–46). Као **предмет** рада, односно централну тему дисертације, Марија Маглов издваја разматрање последица медијског обрта на продукцију и рецепцију музике током прошлог века услед појаве нових медија/технологија и успостављања нове медијске културе. У том смислу, ауторку занимају „вишеструки и вишесмерни односи између музике и медија” (стр. 1) и њихове генералне 'последнице' у времену све интензивнијег развоја медијских технологија, па самим тим и редефинисања и трансформисања медијских механизма, што ће се одразити и на музику, тачније њену продукцију и дистрибуцију. Њен **циљ** је да

реализује „систематичну студију о музици и медијима вођену питањима постављеним из музиколошке визуре у интердисциплинарном академском истраживању”, као и да размотри „музиколошки дискурс у који се укључују концепти из других дисциплина, а пре свега оних везаних за студије медија и (ре)медијације” (стр. 2). Дакле, када је реч о **методолошком усмерењу**, Марија Маглов стечене музиколошке вештине надограђује 'слојевима' из других дисциплина, успешно интегришући знања из сфере музикологије са концептима из области студија медија, теорије медија и медијације, социологије, социологије технологије, студија културе, теорије уметности, естетике, институционалне теорије, филозофије и др. Како је објаснила, а у складу са предметом дисертације, применом интердисциплинарне платформе као приоритет се не издваја „блиско читање и интерпретација појединачних остварења” (стр. 5), већ анализа медијских садржаја (носача звука, радиофонских остварења) путем којих музичке праксе делују, како на нивоу продукције, тако и на нивоу рецепције. Ову анализу кандидаткиња реализује одговорним ослањањем на академску литературу из различитих области посвећену питањима медија и односа између музике и медија, али и на архивску грађу, штампу, каталог изложби, аудио материјале. Такође, посебно важан истраживачки материјал представља и серија интервјуа, марљиво транскрибованих и савесно подвргнутих ауторизацији, које је ауторка водила са домаћим актерима и стручњацима из области радиофоније и медија.

Иако Марија Маглов приказује ширину методолошког приступа, што је и препознатљива одлика и квалитет овог рада, те размишља о музици као општем феномену, она се ипак, важно је истаћи, фокусира на уметничку ('озбиљну', 'класичну') сцену, имајући у виду да ова пракса тек од недавно постаје предмет темељнијег проучавања у контексту испитивања развоја нове медијске културе. Ауторка сагледава на који начин се медијски обрт одразио на све конститутивне елементе уметничко-музичког канона (концепт аутора, дела, извођења, као и на репертоарску политику, односно на музику као друштвену праксу), односно под којим условима и са којим ефектима. У вези са тим, она ће у даљу проблематизацију и контекстуализацију ових односа кренути од следећих **хипотеза**: 1. деловање актера у свету музике подразумева друштвену умреженост и активност, а узимајући у обзир тврдњу да је музика друштвена пракса; 2. употреба нових медија и технологија у контексту музике условљена је не само техничким аспектима, већ и стваралачким и поетичким детерминантама; 3. у том смислу, технологија може да утиче

на продукцију и рецепцију музике, али само у мрежи сложених односа и медијација на релацији између технолошког и идејног/концептуалног/креативног рада; 4. ови односи утичу подједнако како на композиторске поетике и процес стварања дела, тако и на токове његове дистрибуције, перцепције и рецепције; 5. медијски обрт јесте резултат успостављања нових матрица у технолошки/медијски посредованој култури и друштву (тј. систему медијске екологије), при чему се не занемарује чињеница да је медиј техничко средство које управо као такво и омогућава покретање нових интеракција међу актерима у датом контексту. Ослањајући се на изведене хипотезе, кандидаткиња у уводном делу рада јасно дефинише и кључне појмове, тј. концепте који чине темељ њеног истраживања – медији, медијски обрт, музика, медијска култура, продукција и рецепција – да би потом прецизирала хронолошки интервал на који се истраживање односи. Као симболичне временске граничнике колегиница Маглов аргументовано издваја две године: 1878. годину, тј. годину проналаска фонографа као догађаја који је најавио и одредио медијски обрт у музици, односно промене које ће се дешавати у области продукције и репродукције звука/музике током 20. века; као и 1999. годину – годину интензивније експанзије дигиталне културе, симболично обележеном појавом *Ненстер* платформе.

Кандидаткиња, дакле, на самом почетку поставља чврсте темеље рада прецизним дефинисањем основних смерница и параметара које ће потом пажљиво, доследно и логично надограђивати и разрађивати у односу на конкретне праксе и студије случаја. Будући да је питање медијског обрта комплексно и сагледиво из различитих аспеката, Марија Маглов промишљено бира оне студије случаја које јој дају могућност за темељну проверу теоријских одређења, при чему их класификује служећи се функционалним бинарним моделом преузетим од Пјера Булеза – реч је *музици прошлости* и *музици будућности* (стр. 25–33). Управо према овој подели ауторка издваја два типа примера које разматра у циљу 'лоцирања' медијског обрта, а у односу на ефекте медија (тачније, електронских масовних медија) који ове примере и онтолошки одређују: први тип се односи на проблематизацију уметничке музике на носачима звука путем анализе стратегија и садржаја дискографске куће ППП-РТБ/РТС; а други је посвећен експерименталним радиофонским праксама креираних при Радио Београду. Избор обе студије случаја уследио је после ауторкиних подробних и оригиналних истраживања чије је резултате први пут објединила на српском језику управо у овој дисертацији. **Увод** је

заокружен критичком систематизацијом литературе, стране и домаће, на тему проблематике музике у медијима и односа између музике и медија, из различитих области – како из сфере музикологије, тако из из других дисциплина (стр. 35–44). На овом месту кандидаткиња отвара могућност и за говор о *медијском обрту у музикологији, тј. мишљењу о музици* увидевши да је развој нове медијске културе пратио и пораст музиколошких написа о улози медија у свету музике (интензивније од почетка 21. века), односно написа који су усмерени „ка материјално-технолошким, друштвеним и онтолошким карактеристикама посредовања (медијације) музике у култури 20. века” (стр. 35) и уопште „'освешћивању' конститутивне улоге медија” у савременом тренутку (стр. 36).

Након концизног прегледа основних идеја и уводних напомена, Марија Маглов се посвећује обухватнијој обради фундаменталних концепата, у другом поглављу насловљеном **МЕДИЈСКИ ОБРТ: ПОЧЕТИ ОД ПОСРЕДОВАЊА**, односно трећем поглављу под називом **МЕДИЈИ И МИШЉЕЊЕ О МУЗИЦИ: РАЗУМЕВАЊЕ ПОЈМА И (ИНТЕР):ДИСЦИПЛИНАРНОГ КОНТЕКСТ**. Она се најпре фокусира на појмове *медијација* и *ремедијација*, настојећи да их теоријски објасни и образложи, а онда и да их сагледа из визуре механизма одређених музичких пракси (**2.1** – стр. 48–62). Према мишљењу ауторке, чин посредовања, тј. медијације у процесу интеракције на релацији продукција – рецепција јесте у темељу идеје о медијском обрту. Стога, позивајући се на написе аутора попут Ричарда Грусина, Рејмонда Вилијамса или Џона Гилорија, она *медијацију* одређује као појаву, чин, феномен који као предуслов за 'деловање' има технички медиј, али који се не сагледава као апсолутна датост, већ се, напротив, посматра као 'жив' механизам који се 'преобликује' у складу са друштвеним, политичким, културалним, економским, географским аспектима. У овом процесу важно је увидети изразиту флексибилност, прилагодљивост и нарасе одрживост медија, а идеја о *ремедијацији*, коју су теоријски обрадили Грусин и Дејвид Болтер, као и Грусинов концепт *радикалне медијације*, управо ово акцентују. Марија Маглов зато издваја и овај концепт у настојању да истражи његов потенцијал у музиколошком дискурсу, а имајући у виду модел који је поставила Весна Микић и њен став да је „ремедијација [...] заснована на ланцу медијација музичких светова...” (стр. 52). Идеја да медији опстају и делују у процесу перманентног континуитета у смислу посредовања – што би значило да нови

медиј не 'укида' стари, већ да на изванредан начин продужава његов 'опстанак' и механизме деловања, те да медијација не постоји без ремедијације и обратно, јесте од круцијалне важности за разумевање медијског обрта и његових ефеката. Због тога, ауторка констатује: „[...] у медијској култури 20. века сусрећемо се не само са специфичним садржајима омогућеним тек од појаве уређаја за снимање и репродукцију звука, већ и са уметничким формама прошлих епоха чији се 'накнадни живот' (after-life) 'преговара' у новој медијској култури, када се она 'преводи' у нове технолошке, економске, друштвене, културалне и политичке односе” (стр. 56). Марија Маглов, дакле, настоји да у више наврата и то веома убедљиво, а на темељу истраживања научника и теоретичара као што су Антоан Енион, Џорџина Борн, Ендрју Бери, истакне да је реч о динамичном, вишесмерном процесу у којем и сама музика делује као флуидан ентитет, одређен дејством многих актера. Како би то објаснила, она се позива и на *теорију актера-мреже*, односно сагледава њену методологију имплементирану у музику/музикологију коју су развили Бенџамин Пикет и Сајмон Загорски-Томас, па ставове ових аутора прегледно образлаже. Након што је представила низ разноврсних теоријских приступа на тему медијације и ремедијације, као и лични критички поглед на изнете ставове, кандидаткиња се посвећује темељнијем сагледавању идеје о обрту, односно медијском обрту, у другом и трећем потпоглављу другог поглавља (2.2 и 2.3 – стр. 63–76). Она најпре износи прецизну дефиницију *медијског обрта у музици*: „Медијски обрт је синтагма која у овом раду означава, с једне стране, последице и ефекте који су пратили историјску појаву феномена снимања и репродукције звука и увођења у доба аналогних електронских медија, а с друге, мишљење о музици које је упућено ка разматрању музичких/музиколошких питања која се проблематизују примарно из перспективе медија” (стр. 63). Потом, Маглов ову дефиницију 'ретроспективно' тумачи, ослањајући се на конкретне теоријске концепте из различитих области у чијој основи је генерална идеја о промени парадигме (тако се позива на Копреника, Канта, Витгенштајна и друге), да би се потом усредредила на музиколошку платформу. У вези са тим, она нарочито истиче применљивост теорије медија Фридриха Китлера на анализу музиколошког дискурса, тј. његове теоријске секвенце која управо започиње језичким обртом (стр. 71–74). Друго поглавље кандидаткиња комплетира пописом ефеката медијског обрта, а ова 'листа' представља уједно и практичан подсетник и резиме тема којима ће се бавити у наставку.

У наредном, ТРЕЋЕМ поглављу ауторка се фокусира на детаљније разматрање појма *медиј/и* а са намером да га даље проблематизује као предмет различитих дискурса о медијима, односно музици. Услед бројних могућих и разноликих интерпретација, колегиница Маглов се осврће најпре на истраживања спроведена у оквиру друштвено-хуманистичких дисциплина, уз истицање музиколошких домета. Она се позива на тумачења Весне Микић, Дејвиса, Болтера и Грусина, Рејмонда Вилијамса, према којима се медиј/и одређује/у као: средство стварања, комуникације, преноса, средина презентовања одређеног рада, „сет конвенција” (стр. 80), „мрежа пракси” (стр. 81), а нарочиту пажњу поклања теорији Џона Гилорија посвећену филолошкој и филозофској генези појма медиј (стр. 82–87). Према Гилорију, промена технолошко-медијске парадигме донела је и истицање идеје о значају медија и медијације у научним дискурсима, а управо је ово, како Марија Маглов наглашава, важно увидети:

Превodeћи запажање о овом обрту ка медијима (медијском обрту!) у музиколошку дисциплину, примећујем не само да је такав обрт потребан, већ и да је евидентан и аргументован ‘густином’ објављених студија о различитим аспектима медија и музике почевши од краја 20. и почетка 21. века. Ову појаву назвала сам медијским обртом у музикологији и под њом подразумевам чињеницу да не само да референтна тачка за укупно искуство музике у 20. веку постаје медијатизована музика и конститутивна улога коју медији имају за укупно искуство музике, већ и то да се парадигма репрезентације замењује парадигмом (ре)медијације (стр. 86).

Стога, кандидаткиња даље издваја неке од текстова и случајева који су утицали на проширење музиколошких оквира, односно дискурса у мишљењу о музици (стр. 87–100), при чему 'лоцира' три проблема: прва значајнија музиколошка литература фокусирана на медиј, пре свега на музику посредовану електронским медијем, тј. на снимљену музику настаје, с једне стране, касно у односу на појаву ове праксе, а са друге, управо у време новог обрта, тј. дигиталне револуције; у музиколошком дискурсу постоји раскорак између третирања медија током 20. века – нотни запис има примат у односу на звучни запис; велика заступљеност снимања музике током 20. века учинила је да се управо „медијатизована музика разматра као референтна тачка за музику и музичку културу 20. века” (стр. 89). До ове систематизације Марија Маглов је дошла имајући у виду круг тема са којима се сусрела у литератури (па потом у пракси), а које и потврђују ефекте медијског обрта у мишљењу о музици: утицај дигитализације и ремедијације на отварање нових

области музиколошких истраживања; проучавање музике посредством нотног наспрам звучног записа; прихватање 'рекордабилност' као онтолошког одредишта музике; проблематизација медија у музикологији, уз разраду идеје о медијској археологији.

После ове систематизације, следи историјски поглед на технолошке догађаје који су одредили формирање и обликовање медијске културе у раздобљу од открића фонографа до експанзије дигиталних формата (**4. поглавље – ПРЕГЛЕД ОДАБРАНИХ ТЕХНОЛОШКИХ ДОГАЂАЈА У ДРУШТВЕНОЈ ИСТОРИЈИ МЕДИЈА**). Имајући у виду да је реч о временском раздобљу од преко стотину година (подсећам, симболичне граничне године су 1878. и 1999), односно о периоду у којем су се јавили бројни проналасци значајни за историју развоја технологије медија, Маглов се фокусира нарочито на оне који су утицали на репродукцију звука, односно на продукцију и рецепцију музике у медијској култури 20. и 21. века. Ово поглавље ауторка дели на осам потпоглавља, а пратећи, у дијахронијској равни, појаву и ефекте уређаја и идеја значајних за успостављање нове слушачке културе, најпре акцентујући глобална дешавања као пионирска, док локалне праксе помиње као 'деривате' иностраних активности. Она, дакле, не сачињава свеобухватан историјски преглед развоја технологије/медија за рад са звуком, имајући у виду и мањкавости таквог приступа, већ издваја оне аспекте, феномене и догађаје који су представљали тачке 'прелома' у контексту продукције, репродукције и рецепције звука/музике, односно појаве од значаја за разумевање базичних проблемских места дисертације. Користећи синтагму „оснивачко доба медија” у оквиру наслова првог потпоглавља (стр. 103–108), Марија Маглов најпре концизно сагледава друштвено-историјски контекст у којем је започет развој међуљудске комуникације и медијска 'револуција', указује на реципрочну везу која постоји на релацији технологија/медиј и захтеви у контексту нове аудитивне културе и наново истиче важну чињеницу за разумевање медијског обрта – медиј не постоји изван релација, већ искључиво у мрежи односа различитих актера и чинилаца, тј. у „систему културе масовних медија” (стр. 107). Пошто је објаснила услове и ефекте ширења нових технолошких појава, кроз наредних седам потпоглавља кандидаткиња ће се посебно концентрисати на оне феномене који су имали важну улогу за успостављање индустрије масовних медија, тј. музичке индустрије и медијске културе, представљајући кратке историје и одлике сваког понаособ, а то су:

фонограф и грамофон (стр. 108–112), радио (стр. 112–114), електромагнетно снимање звука (стр. 114–115), стереофонија (стр. 115–119), дигитална технологија (стр. 119–121), hi-fi (стр. 121–124) и рад у студију за снимање музике/звуча (стр. 124–129).

У петом поглављу (**ПОЧЕЦИ ДИСКОГРАФСКЕ ИНДУСТРИЈЕ И ПОЧЕЦИ ЕКСПЕРИМЕНАТА У МЕДИЈСКОЈ ЕКОЛОГИЈИ: СВЕТСКИ И ДОМАЋИ КОНТЕКСТ**) Марија Маглов додатно 'изоштрава' историјску перспективу, фокусирајући се на зачетке развоја дискографије и радиофоније крајем 19. и почетком 20. века, односно на теме које ће бити у средишту њене анализе у завршним поглављима у виду студија случаја. Тачније, она се овде усредсређује на период „'класичне' аудио-индустрије” (позивајући се на Миомира Мијића), а то је период зачетака индустрије носача звука и успостављања радијског програма, у интернационалним и националним оквирима. Као и у претходном поглављу, ауторка се не бави поступном хронологијом збивања када је у питању развој аналогне технологије, већ расветљава одабране групе проблема, у пет потпоглавља, који потврђују комплексност медијских 'екосистема'. Важно је поновити да она ставља акценат на уметничку музику и да се посебно бави профилисањем ове области као једне гране музичке индустрије, што је заправо и једна од константних тематских 'нити' читаве дисертације. У том циљу, кандидаткиња прати појаву првих дискографских кућа и њихових репертоара у свету (**5.1** – стр. 132–137), да би потом испитала рану дискографију и путеве формирања медијске културе на простору Краљевине Србије/СХС/Југославије (**5.2** – стр. 138–144), чиме обogaћује домаћи музиколошки дискурс будући да о овој теми до сада није било опширнијих истраживања У наведеном контексту, ауторка указује на драгоцене архивске изворе и материјале који доносе сведочанства о развоју медијске културе као последице модернизације српског друштва. Овде се издвајају примери трговине плочама и њихове производње током треће деценије 20. века у оквиру фабрике *Edison Bell Penkala*, па наглашава значај економских и тржишних захтева за процесе медијације. Такође, посебно се истиче улога радија као новог медија, из визуре осврта на локални контекст и ефекте оснивања и деловања Радио Београда (**5.3** – стр. 145–162). У овом сегменту Маглов даје кондензован преглед репертоара ове радио станице, фокусирајући се на уметничку музику, уз потребу да и из ове перспективе укаже на сложене односе у процесима медијације између издавача – дистрибутера – уредника – уметника – публике. Податке из архивске документације,

текстова актера-савременика и савремене литературе ауторка поткрепљује и занимљивим илустрацијама које управо сведоче о експанзији нових медијских, репертоарских, промотивних стратегија на тржишту Краљевине СХС/Југославије. Ово поглавље кандидаткиња заокружује прво разматрањем рецепције музике у светлу овдашње медијске културе у првој половини 20. века, пратећи одабране написе аутора попут Рикарда Шварца, Војислава Вучковића, Станислава Винавера који сведоче о последицама медијског обрта на *музику прошлости* услед експанзије грамофонских плоча и радија (5.4 – стр. 162–177), а потом и разматрањем зачетака нових звучних, музичких појава, тј. *музике будућности*, такође под утицајем ширења нових медија (5.5 – стр. 177–185).

Управо ће трасирање ова два правца – с једне стране, оног који се односи на мењање механизма стварања/производње и презентовања/дистрибуције „музике прошлости” у складу са новим медијским захтевима, а са друге, оног који иницира креирање „музике будућности” као праксе која примарно настаје у доба интензивног развоја медијске културе, пратећи њене одлике и захтеве – бити представљено у **6.** и **7. поглављу** рада. У поглављу '**КЛАСИКА**' У **ЕДИСОНОВОМ УНИВЕРЗУМУ** Марија Маглов обрађује два кључна питања. Прво се односи на испитивање утицаја медијског обрта на бележење, архивирање музичког извођења/интерпретације/дела у виду снимка, због чега ће се говорити о „музеализацији” музике у контексту медијске културе (**6.1** – стр. 190–198). Стога, она снимак/плочу сагледава као „културални артефакт” (стр. 188) који поред самог звука, доноси низ 'уписаних' значења и могућих интерпретација о статусу медијске културе у другој половини 20. века. Друго питање односи се на статус и пласирање снимака на 'класичном тржишту' када се дешава и чин ремедијације, будући да се музика која је мишљена пре медијског обрта (1878. године и изума фонографа, тј. снимка), сада пласира у новом медијском формату, према новим механизмима. Промена ових околности неминовно је утицала на сет пракси које чине канон класичне музике, а управо су тачке отклона, обрта, трансформације оно што кандидаткиња жели да истакне, посебно на подручју Србије/Југославије (**6.2** – стр. 199–223). Она ће се зато усредсредити на развој дискографије (од оснивања *Југодиска* и *Југотона*), тачније на реконструкцију ове историје претежно на основу до сада необрађене архивске грађе која се односи на ПГП-РТБ/РТС од 1959. године до 1990-их, а са намером да утврди како се формирање и развој овог медијског система, тачније оног сегмента усмерног на рекордабилност,

одразило на статус класичне/уметничке музике (*музике прошлости*) у локалном простору. Марија Маглов овде износи драгоцене податке и сведочанства о историјату дискографске праксе, настојећи да их критички сагледа како би потврдила полазну претпоставку о медијацији као сложеној пракси успостављања релација на музичком тржишту, истичући управо улогу медијских механизма (у институционалном и технолошком смислу) за обликовање домаће музичке културе.

Док, с једне стране, ауторка анализира на који начин 'канонизована' музика добија ре/медијске интерпретације у новонасталом медијском простору, а пратећи последице медијског обрта, са друге, она 'разоткирва' потенцијал нових медија за реализовање иновативних уметничких садржаја као што је експериментална радиофонија, што је предмет **8. поглавља** рада (**У ТРАГАЊУ ЗА МУЗИКОМ/УМЕТНОШЋУ РАДИЈА**). По обиму, садржини и приступу ово поглавље доноси нешто комплекснију проблематизацију студије случаја у односу на претходно, што је условљено избором примера и методолошким приступом прилагођеним специфичном истраживачком материјалу, тј. исказима оних који су развијали праксу радиофоније при Радио Београду (а међу њима су: Ивана Стефановић, Ђорђе Малавразић, Владан Радовановић, Зоран Јерковић, Арсеније Јовановић, Бранка Парлић, Зоран Ч. Стефановић). Наративи поменутих актера, стога, јесу од суштинског значаја за формирање ауторкиног дискурса о овој теми, а нарочито се похваљује њено умеће да прикаже различите 'нијансе' у виђењима саговорника. Ипак, имајући у виду и ограничења ослањања искључиво на овај материјал, због 'једносмерне' визуре, Марија Маглов га 'укршта' са сопственим истраживачким и аналитичким резултатима (како актуелним, тако и пређашњим), делујући као медијатор у читавом процесу. Овакав приступ је прагматично одабран управо како би се предочили, у што ширем луку, сви елементи једне медијске праксе, те узрочно-последичне везе међу њима, према принципима теорије актера-мреже. Другим речима, ауторка се посветила „сагледавању микро-историје једне важне уметничке форме и њеног појављивања у релацијама између различитих актера југословенске и европске уметничке сцене” (стр. 223). Овај наратив кандидаткиња гради тако што најпре, у прва три потпоглавља, излаже основне смернице у вези са терминологијом, потенцијалним дефиницијама и категоризацијом радиофоније као уметничке дисциплине (нарочито у односу на музику као референтну категорију) у контексту медијске културе. Она се овде опредељује за

термин „експериментална радиофонија” управо како би нагласила везу са електроакустичком музиком и уопште експерименталним радом са звуком као стваралачким материјалом, односно нагласила да су границе радиофоније флексибилне. Даље, Марија Маглов сагледава на који начин су медијски обрт и његове технолошке манифестације (појава магнетофона, оснивање електронских студија) у спрези са историјским развојем експерименталне радиофоније и формирањем праксе радио-драме, уз посебно освртање на ставове и праксу Клауса Шенинга, једног од зачетника експерименталне радиофоније у оквиру Студија за акустичку уметност при Западнонемачком радију (стр. 223–244). Потом, у завршном сегменту овог поглавља, кроз осам потпоглавља (7.4 – стр. 245–298), кандидаткиња темељно обрађује развој експерименталне радиофоније при Радио Београду из визуре серије емисија *Радионица звука* (1985) као парадигматске праксе, бавећи се следећим темама: рад у студију и испитивање техничког аспекта, питање ауторства и техничких средстава, улога уредника, радиофонске емисије и радиофонске композиције, радиофонија у транснационалним оквирима, радиофонија у последњим деценијама 20. века.

У оквиру **ЗАКЉУЧКА** Марија Маглов сачињава резиме целокупног процеса рада, осврћући се још једном на мотиве са којима се 'отиснула' у истраживање, подсећајући на методолошке смернице и изазове, као и стожерне идеје дисертације, пре свега ону која музику и медије поставља у динамичан и интерактиван однос. Такође, она на овом месту додатно образлаже сопствену одлуку да се бави локалним студијама случаја, тј. „локалном музичком прошлошћу” (стр. 301), сматрајући да је такав избор резултат одговорног понашања истраживача, посебно када је реч о области која није довољно истражена. На самом крају, Марија Маглов даје и предлоге за нека будућа истраживања, имајући у виду широк потенцијал саме теме, али и чињеницу да је медијска култура област која се и даље/увек развија.

Критички осврт на докторску дисертацију и доприноси

После аналитичког осврта на докторску дисертацију **Марије Маглов** под називом: ***МЕДИЈСКИ ОБРТ У МУЗИЦИ: ПРОДУКЦИЈА И РЕЦЕПЦИЈА МУЗИКЕ У КОНТЕКСТУ МЕДИЈСКЕ КУЛТУРЕ У 20. ВЕКУ*** може се рећи да овај рад представља логично мишљену и организовану целину, реализовану према највишим научним критеријумима. Ауторка је успела да веома сложену и комплексну тему представи на систематичан и атрактиван начин, водећи рачуна о прецизном изражавању и стилу писања. Посебно се поздравља њен изразито професионалан и посвећен однос према литератури и коришћеној архивској и документарној грађи, као и потреба да темељно сагледа пређашња истраживања из ове области како би истакла релевантне ставове колега, али и 'разоткрила' простор у којем би дала лични, иновативни допринос. Имајући у виду чињеницу да *медијски обрт* као концепт у музици, односно у *мишљењу о музици*, није био предмет опширних анализа, а нарочито када је реч о локалним примерима, на српском језику, ова докторска дисертација управо попуњава постојећу 'празнину', односно отвара ново истраживачко поље српске музикологије у складу са савременим токовима.

У овај подухват Марија Маглов се упустила без задршке, са намером да пронађе најадекватније методолошко решење. Она се опредељује за, како га је и сама именovala, „хибридни” методолошки приступ, испољавајући истраживачку снажљивост у повезивању теоријских, историјских, етнографских, аналитичких и критичких аспеката разматрања медијског обрта и медијске културе. Као што је већ истакнуто, од изузетног значаја је њена идеја да доследно и савесно реконструише локалну музичку медијску прошлост, упуштајући се у напоран и захтеван посао откривања, обрађивања, функционализовања архивских извора, периодике, аудио материјала. Нарочиту вредност има серија од осам транскрибованих опсежних интервјуа на које се ауторка позива приликом анализе локалних медијских феномена, реализованих искључиво у циљу целовитог и темељног приступа одабраној теми. У овој сфери ауторка је испољила прецизност у пласирању информација, али и одговорност према саговорницима, потврдивши лични професионални интегритет. Прегледно представљање хронологије развоја медија и технологије у свету, односно југословенске/српске дискографије додатно је поспешено и приложеним табелама на самом крају рада. Такође, похваљује се

ауторкина концизност при дефинисању кључних појмова и термина, нарочито оних који до сада нису фигурирали у нашем научном дискурсу (као што је „медијски обрт“), као и континуирана тежња да предмет рада сагледа и објасни из различитих углова, тј. као механизам или процес у ком делују разноврсни чиниоци и фактори.

Завршна оцена

Докторском дисертацијом *МЕДИЈСКИ ОБРТ У МУЗИЦИ: ПРОДУКЦИЈА И РЕЦЕПЦИЈА МУЗИКЕ У КОНТЕКСТУ МЕДИЈСКЕ КУЛТУРЕ У 20. ВЕКУ* Марија Маглов је изузетно успешно доказала полазне претпоставке и испунила циљеве свог рада. Будући да је један од основних циљева њеног рада био реализација систематичне студије о музици и медијима из музиколошке визуре, а на интердисциплинарним основама, на српском језику, испуњење тог циља један је и од најзначајнијих доприноса ове дисертације. По начину функционализације информација које долазе из великог броја извора, односно које је ауторка прикупила анализом одабраних примера, ова докторска дисертација представља комплексно научно остварење које открива читаоцу неке до сада неистражене сфере. Кандидаткиња је одабраној проблематици приступила самостално, зрело и одговорно, што је за резултат дало штиво које представља вредну истраживачку грађу како за музикологе, тако и за оне истраживаче који се генерално баве историјом медија, односно савременом медијском културом.

Провера извршена уз помоћ програма *iThenticate* доказала је оригиналност докторске дисертације кандидаткиње Марије Маглов, о чему је, у складу са Правилником о поступку провере оригиналности докторских уметничких пројеката и докторских дисертација које се бране на Универзитету уметности у Београду, сачињен одговарајући извештај ментора.

Стога Комисија једногласно предлаже Наставно-уметничко-научном већу Факултета музичке уметности у Београду и Сенату Универзитета уметности у Београду да прихвати извештај и покрене процедуру за јавну одбрану докторске дисертације кандидаткиње Марије Маглов, под насловом **МЕДИЈСКИ ОБРТ У МУЗИЦИ: ПРОДУКЦИЈА И РЕЦЕПЦИЈА МУЗИКЕ У КОНТЕКСТУ МЕДИЈСКЕ КУЛТУРЕ У 20. ВЕКУ**

Комисија у саставу:

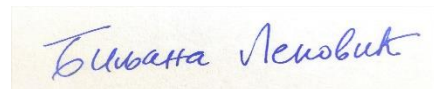
др **Марија Масникоса**, редовни професор, Катедра за музикологију, Факултет музичке уметности, Универзитет уметности у Београду, председник Комисије;

др **Ивана Миладиновић Прица**, доцент, Катедра за музикологију, Факултет музичке уметности, Универзитет уметности у Београду;

др **Биљана Лековић**, доцент, Катедра за музикологију, Факултет музичке уметности, Универзитет уметности у Београду, ментор;

др **Марија Ћирић**, ванредни професор, Филолошко-уметнички факултет, Универзитет у Крагујевцу;

др **Биљана Милановић**, виши научни сарадник, Музиколошки институт САНУ.

У Београду, 26. августа 2022. године

**ОЦЕНА ИЗВЕШТАЈА
О ПРОВЕРИ ОРИГИНАЛНОСТИ
ДОКТОРСКОГ УМЕТНИЧКОГ ПРОЈЕКТА / ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ**

На основу Правилника о поступку провере оригиналности докторских уметничких пројеката и докторских дисертација које се бране на Универзитету уметности у Београду и налаза у извештају из програма iThenticate којим је извршена провера оригиналности докторске дисертације „Медијски обрт у музици: продукција и рецепција музике у контексту медијске културе у 20. веку”, аутора Марије Маглов, констатујем да утврђено подударање текста износи 1 %. Овај степен подударности последица је личних имена, назива институција, интернет адреса, цитата, тзв. општих места (фраза) и података, као и претходно публикованих резултата докторандових истраживања, што је у складу са чланом 9. Правилника.

На основу свега изнетог, а у складу са чланом 8. став 2. Правилника о поступку провере оригиналности докторских уметничких пројеката и докторских дисертација које се бране на Универзитету уметности у Београду, изјављујем да извештај указује на оригиналност докторске дисертације, те се прописани поступак припреме за њену одбрану може наставити.

24. јуна 2022. године

Ментор

др Биљана Лековић, доцент

